

Zmiany w dowództwie anglo-amerykańskim?

Vichy. — Jak donoszą z Londynu, jedna z tut. agencji ogłosiła następującą wiadomość o położeniu wojskowym w Północnej Afryce:

„W głównej kwaterze wojsk anglo-amerykańskich w Afryce Północnej prowadzi się ożywioną dyskusję na temat projektu utworzenia wspólnego naczelnego dowództwa w tym kraju i na Bliskim Wschodzie, przy czym kierownikiem miałby zostać generał Alexander, jako szef obu armii. Gen. Eisenhower zachowywałby jednak dowództwo sił Afryki Północnej.

„Sily powietrzne i morskie znajdowałyby się pod dowództwem marszałka lotnictwa Tiedera oraz admirała Cunninghama.

„Mianowane gen. Eisenhower, jako kierownika operacji wojennych w Afryce Północnej-afrykańskiej.

la lepiej jego rolę w tut. walkach oraz stanowisko, jakie przypada generalowi Andrews, mianowanemu ostatnio naczelnym dowódcą sił amerykańskich na frontach europejskich.

ZJAZD ARCYBISKUPÓW

Lyon. — Odbędzie się tu, pod przewodnictwem Kard. Gailiera — Prymasa Galii, zjazd arcybiskupów ze strefy nieokupowanej. Żadnego komunikatu nie ogłoszono z tych narad, które trwały dwa dni.

Budowa autostrady Paryż-Lille

Vichy. — P. Bichelonne, Minister Produkcji przemysłowej i Komunikacji, podał do publicznej wiadomości, iż postanowiono przystąpić do budowy autostrady Paryż-Lille. Dwie odnogi tej autostrady, prowadzące do Leodum (Liège) i do Brukseli, zapewnią połączenie tej drogi z siecią wielkich linii drogowych w Belgii i w Rzeszy.

Koszty budowy autostrady na odcinku Paryż-Lille oblicza się na około 10 milionów fr. na kilometr.

Nowe połączenie pozwoli na odciążenie nadmiaru ruchu transportowego z okręgu paryskiego, dzięki przystosowaniu tej drogi do sieci transportowych kolejowych i kanałowych w północnej Francji.

NACZELNIK PAŃSTWA PRZYJMUJE

P. KRUG VON NIDDA
Vichy. — P. Marszałek Państwa, Naczelnik Państwa, przyjął na oficjalnym posiedzeniu p. Krug von Nidda, z delegacji ambasady niemieckiej w Paryżu w Vichy. Poza tym Naczelnik Państwa przyjął pp. Barthelmy — ministra Sprawiedliwości, Simonin — mera Orleanu i generała Bridoux — Sekretarza Stanu do spraw wojskowych.

P. Premier Laval odbył ranną naradę z p. Marszałkiem, po czym przyjął kolejno pp.: gen. Jankeke, J. Darnand — sekretarza gen. Milicyi Francuskiej, który też przedstawił p. Premierowi p. Guideroni — departamentowego kierownika Milicyi Francuskiej na Korsyce.

Rolne ubezpieczenia społeczne

Vichy. — Nowa ustawa, ogłaszająca w Dzienniku Urzędowym, zmienia ustrój rolnych ubezpieczeń społecznych i wprowadza obowiązek należenia do tych ubezpieczeń dla wszystkich rolników i członków rodzin rolników, o ile zarobki roczne zainteresowanych nie są wyższe (wliczając wszelkie dochody, z wyjątkiem zasiłków rodzinnych) — od sumy 42.000 fr., ani niższe od 1.000 fr. rocznie.

Ubezpieczeni podzieleni są na cztery kategorie. Do pierwszej zaliczono dzieci poniżej 16 lat, uczniów lub terminatorów rolnych — bez względu na ich zarobek (był: nie niższy od tyśiąca fr. rocznie), — oraz wszystkie osoby o zmniejszonej zdolności zawodowej.

Do następnych trzech kategorii zaliczono resztę ubezpieczonych, zależnie od wysokości ich rocznego zarobku, a więc:
II. kategoria — do 12.000 fr.;
III. kat. od 12.000 do 18.000 fr.;
IV. kat. ponad 18.000 fr. rocznie.

Dzienna składka została ustalona w ten sposób: dla poszczególnych kategorii: 0 fr. 60 — 0 fr. 90; — 1 fr. 50 — 2 fr. 25. Składki są płacone tak przez ubezpieczonych, jak i ich pracodawców. Połowicę opłat składki patronaliści za tych rolników, których sami zatrudniają na własny rachunek.

Premier japoński otrzymał

ale połowa wpłaconych w ten sposób sum zostaje im zwracana przez właścicieli ziemi.

W razie choroby lub porodu — zainteresowani otrzymują — za każdy nieprzepracowany dzień — zasiłek w sumie: 6 fr. — 10 fr. — 16 fr. — 24 fr., zależnie od ich kategorii (tak za dni powszednie, jak i święteczne).

„Najważniejszym problemem Japonii jest sprawa tonazu”

— zapewnia minister komunikacji

Tokio. — P. Teraszami, minister komunikacji Japonii, oświadczył na posiedzeniu sejmiku, iż „zagadnienie tonazu jest dla Japonii najważniejszym problemem w chwili obecnej”.
Odmawiając udzielenia szczegółów na ten temat, minister wyraził, iż „nie ma prawie różnicy pomiędzy statkiem floty przewoźnej i handlowej Japonii z okresu początków wojny, a statkiem z chwili obecnej.

Minister zaprzeczył kategorię pogłoskom propagandy za granicą, twierdząc, iż flota japońska poniosła ciężkie straty.

Na tym samym posiedzeniu sejmiku japoński minister marynarki wojennej wyjaśnił, iż flota japońska koło wysp Salomona — została znacznie wzmocniona w ostatnich tygodniach.

Premier japoński otrzymał

DEKLARACJA P. MURPHY

Vichy. — Według informacji, otrzymanych z Algieru, p. Murphy, przedstawiciel USA w tym kraju, oświadczył ostatnio, iż „nominacja p. Peyrouton żąda sam de Gaulle, a nazwisko tego kandydata figurowało na liście ustalonej przez Darlana”. Ze swej strony p. Mac Millan, przedstawiciel Anglii, dodał, iż „nikt nie zmuszał do tej nominacji, gdyż podobne sprawy sojusznicy pozostawiają do załatwienia samemu Francuzom”.

PREMIE LOTERII KRAJOWEJ

Paryż. — Podczas losowania premii Loterii Krajowej, ustalono, iż wszystkie numery, zakończone na 258 wygrywają w serii B po 400 fr.

Józef Weyssenhoff

Patrzył na świat przez różową szkiełkę. Do późnej starości nie opuszczał go humor i może dzięki temu dążył do czystości uczuć.

Wydał szereg utworów, tłumaczonych na język francuski, angielski, niemiecki, rosyjski, czeski, chorwacki i litewski.

Syl stawy przebiegał między Wyszawą a majątkiem Samokleski w Lubelskim, zdobnym w pałac i szklarnie, w których dyplomowany ogrodnik hodował na stół dworski owoce i jarzyny.

W życiu ruchliwym, szumnym, ponosił Weyssenhoffa falę temperamentu. To z kompanią myśliwych planował on wycieczki łowieckie na Litwę i Polesie, to znów wyjeżdżał zagranicę, do Francji, Belgii, Włoch, Grecji i Egiptu.

Rozmawiał w dawnej sztuce i dawnej literaturze, przesiadywał po muzeach i bibliotekach. Znał go antykwar i polonista, druków, sztuków i numizmatów.

Mieszkanie jego było jakby ilustracją minionych przeżyć. Ze ścian sterczały rzeźbami rogi łosi, jeleni, kozłów i skrzydła guszczy. Trofea, symbole łowów, których wspaniałym odbłaskiem są „Soból i pania” i „Puszcza”. Dalej zbiorowa fotografia z balu kostiumowego w Jabłonie. On z zawieszonym wąsem, jako zwolęzł wojsk napoleońskich, i wszyscy goście w strojach i mundurach tej e-

poki, wędle jego, jako kostiumera, projektów.

Na biurku miniatura i kilka fotografii młodych pań, o słynnych twarzyczkach, misternych fryzurach i kroju sukien mody, z przed wiełu, wielu lat.

Dotychczas o sercowych jego przeżyciach wie tylko jego pamiętnik. Nie też „Mój Pamiętnik Literacki”, wydany drukami, ale drugi, poufny. Na wąskich kartkach jego pamiętnika, oprawnych jak zwykła książka, czernieją litery piśma, drobne, okragłe, jak sznurki wyciągnięte w rękę czarnej perleki i szepczą zwierzenia przejmujące, przełotne, w oczekiwaniu druku, gdy przyjdzie ich czas, kiedyś w przyszłość.

I słusznie. Jeszcze zbyt są bliskie teraźniejszości. A i tak choć lata mija, nie wystygł ich żar, nie utracą rumieńców życia i sentymentu.

Wrażenia ze świata saloniów wyraził nieporównanie na kartkach arcydzieła „Żywot i myśli Zygmunta Podulipskiego” i powieści „Sprawa Dotęgi” i „Syn Marnotrawny”. — Miśtrzewskim piórem w kreśleniu obrazów komedii ludzkiej i powodował zmysł satyryczny tak znanymi w jego twórczości.

Z portretów na ścianach gabinełu patrzyły czasy minionie. rycerskie: Józef Weyssenhoff, poseł inflancki, na Sejm Czteroletni, współtwórca Konstytucji 3-go Maja, polityk, dyplomata, podróżnik: J. Jan Weyssenhoff, major legionów Dąbrowskiego, generał jazdy.

Rejestracja zawodów wolnych w Rzeszy

Berlin. — Malarze, muzycy i pisarze niemieccy są odąd zobowiązani do zarejestrowania się w odpowiednich biurach pracy. To samo dotyczy architektów, adwokatów, właścicieli restauracji jak i rzemieślników, pracujących na własny rachunek.

Po dokładnym zbadaniu ich danych osobistych — władze ustaliły odpowiednie przydziały do przemysłu wojennego Rzeszy. Poza tym zarejestrowani i użycy w przemyśle woj. będą wszyscy ci, którzy dotąd pracowali na godziny lub na półdługości, nie osiągaając razem 48 godzin pracy tygodniowo.

ALKOHOL

NA USŁUGACH WOJNY

Rzym. — Od 5 bm. wyrób i sprzedaż hurtowa i detaliczna wszelkich napojów wysokoprocentowych (wódki, likierów itp.) została zakazana w całej Italii — na zlecenie ministra Korporacji woskich.

Zarządzenie to jest uzasadnione koniecznością wykrzesania odpowiednich ilości spirytusu do wyrobu syntetycznego gumy, paliwa lub innych produktów niezbędnych dla prowadzenia wojny.

MOBILIZACJA NIEMIECKA

TAKŻE W CZECHACH

Berlin. — Zarządzenia rządowe, dotyczące powszechnego mobilizacji robotniczy w Rzeszy, zostały zastosowane także w odniesieniu do protektoratu Czech i Moraw.

Gigantyczne wysiłki wojenne

Vichy. — Prasa francuska, zgodnie stwierdza, iż ostatnie zarządzenia mobilizacji wszelkich rezerw robotniczych tak w państwach „osi”, jak i u jej przeciwników — dowodzą, iż wszystkie zainteresowane kraje należą do maksimum swe sily, by wprząc je do gigantycznych zmagających wojennych, które zdają się dochodzić do punktu kulminacyjnego.

Przy tej sposobności np. dziennik „La Croix” z Paryża, tymczasowo w Limoges, poświęca dłuższy artykuł tym zagadnieniom i podkreśla:

„Rzecz się przechodzi do ofensywy gospodarczej niespotykanych dotąd rozmiarów. Po ostatnich zarządzeniach mobilizacji cywilnej — około 2/3 Niemców, czyli ponad 50 milionów ludzi obu płci — będzie użytych do tego, by z gospodarki krajowej wyciągnąć wszelkie możliwości. Wysiłek jest kolosalnym, ale o powołaniu na niezbędny wymaganiom walki i rozmiarom, jakie zapewne przynajmniej zmagania...”

„W Anglii, chociaż praca nie

jest jeszcze przymusowa, to jednak miliony mężczyzn, niezadowolonych do czynnej służby wojskowej, lub też kobiet i młodzińców — są już zajęte według pośiadanych zdolności.

„We Włoszech ogłoszono także mobilizację totalną wszystkich rezerw robotniczych. Pozwoliło to już na zastąpienie robotników, których oddano do dyspozycji przemysłu niemieckiego.

„Wreszcie: Stany Zjednoczone i Japonia — tylko po roku wojny — odczuwają także konieczność zmobilizowania całego personelu, który może się przydać do podtrzymywania wysiłku wojennego. Ponad 40 milionów mężczyzn i kobiet pracuje już w Stanach Zjednoczonych w poszczególnych działach akcji gospodarczej, stojącej na usługach żołnierzy.

„Jakie mogą być — kończy dziennik francuski — rezerwy robotniczy stron walczących? W każdym razie oba obozy zbierają wszystkie swe sily — by zwyciężyć lub zginąć z łim.”

Ograniczenia spożycia a przemysł kopalniany

Vichy. — Publiczność została ostrzeżona, że wypadła ograniczyć jak najwydatniej spożycie gazu i elektryczności. Wystarczy rzucić okiem na statystyki przedwojenne, aby zrozumieć te konieczności.

Wydobycie węgla w 1938 r. stanowiło 47.557.000 ton — z czego 1.057.000 lignitu. Wyprodukowano z tego 7.533.000 ton koksu hutniczego, a 1.750.000 t. koksu dla gazowni, 7.475.000 t. gatunków mieszanych i 286.000 pół-produktu. Spożycie węgla natomiast dochodziło we Francji do 75 milionów ton rocznie. W 1938 roku wwieziono ponad 23 miliony ton węgla obco-krajowego, wartości prawie pięciu miliardów fr. Zakupiono wówczas 6.340.000 ton w W. Brytanii, 5.532.000 w Niemczech, 3.558.000 w Belgii, pozostałe ilości w Holandii, Polsce, Irlandii, i t. p.

Podczas wojny korzystać mogła Francja tylko z niewielkiej ilości importu belgijskiego, pod czas gdy jej własne wydobywanie gazu i elektryczności nie jest normalne, ze względu na operacje wojenne. Przyczyną te powodują właśnie wspomniane wyżej ograniczenia spożycia.

W tymże roku 1938 — wydo-

bycie węgla w Anglii osiągnęło 232 milionów ton — przy spożyciu 178 mil. ton; w Niemczech 186 mil. ton, nie wliczając 193 mil. ton lignitu — przy spożyciu wewnętrznym 193 mil. ton. W Stanach Zjednoczonych wydobyto w tymże roku 351 mil. ton, w Związku Sowieckim — 133 mil. ton.

Francja jest również bardzo słabo wyposażona w olej; mineralne, które są niewystarczające dla zadośćuczynienia wymagom jej konsumpcji.

Z PODRÓŻY P. CHURCHILLA

Tanger. — Podczas przejazdu z Kairu, p. Churchill zatrzymał się w Algierze, gdzie odbył naradę z generałem Eisenhowerem i admirałem Cunninghamem — w głównej kwaterze sojuszników. Następnie przeprowadził premier angielski rozmowę z p. Mac Millanem, przedstawicielem rządu brytyjskiego w Afryce Północnej. Po półrocznym pobycie w Algierze, p. Churchill wrócił do Londynu, gdzie też niezwłocznie zwołał posiedzenie gabinetu, by przedstawić wyniki swych podróży. Prawdopodobnie zostanie on przyjęty przez króla oraz złożą deklarację w Izbie Gmin.

Z komunikatów...

Z. S. R. R....

Berlin. — Na froncie kaukaskim — walki lokalne. Podczas rozbijania oddziałów sowieckich, które wyładowały koło Noworossijska, zniszczono ponad 30 czołgów. U ujścia Donu nad Donicem — względny spokój. Jeden z pułków sowieckich, który prze kroczył rzekę, został zdziesiątkowany. Nad środkowym biegiem Donu oraz na zachód od okręgu Oskola — nieprzejaski prowadził dalsze zacietę szturmy, po spowodowaniu nowych posiłków w ludziach i w sprzęcie wojennym, ale poniósł ciężkie straty podczas kontrataków niemieckich. Lotnictwo Rzeszy bierze ożywiony udział w tych walkach. Na południe od Ładogi także odrzucono wypadki przeciwnika, który zostawił na przedpoju około 400 trupów.

ZACHÓD...

Berlin. — Podczas sporadycznych wypadków nocnych nad zachodnimi okręgami Rzeszy — były szkody materialne. Podczas ataku na wybrzeża francuskie stracono trzy bombowce RAF. Jeden z portów południowej Anglii został zbombardowany przez szybkie bombowce niemieckie. Flotylla nurkowców niemieckich atakowała w ciągu kilku dni silnie strzeżony transport morski i podczas zaciętych walk zatopiła 14 statków nieprzyjacielskich (w czym 4 naltowce) o łącznej pojemności 109.000 ton.

Rzym. — Bombowce czterosilnikowe USA rzuciły znaczną ilość bomb na Neapol, gdzie są szkody i straty w ludziach, któ-

rych podliczanie jest w toku. — Cztery bombowce zestrzelono.

AFRYKA

Berlin. — W Afryce Północnej akcja patroli i kolumn wywiadów.

Rzym. — Bombardowano port algerski, wywołując liczne pożary. Nad Gabesem zestrzelono większy bombowiec nieprzyjacielski. Od 18 ub. m. wojska anglo-amerykańskie straciły około 5.000 jeńców w Tunizji, a w ciągu pierwszych pięciu dni lutego — 62 samoloty. Bombowce nieprzyjacielskie atakowały okręgi Agirgente, portu Empedocle i Cagliari, gdzie były kilka ofiar w ludziach.

Uboj zwierząt w razie wypadku

Vichy. — Ustalono nowe zasady, jakie należy stosować przy ewtl. uboju zwierząt domowych w razie jakiegos wypadku:

1) należy się wystrzegać o zezwolenie na ubój na miejscu w razie, gdy sprawa ta jest pilną ze względu na stan zwierzęcia, będącego ofiarą wypadku.

2) Właściciele zwierzęcia mogą domagać się zapłaty za to zwierzę.

WZMOCNIENIE OCHRONY

AMBASAD W SZTOKHOLMIE

Berlin. — Jak donosi agencja D.N.B. prefekt policji w Sztokholmie miał zażądać zwiększenia liczby czynnych członków policji w stolicy Szwecji. Prośbę swą uzasadnił on koniecznością wzmożenia ochrony policyjnej koło ambasad i poselstw zagranicznych w Sztokholmie.

rze, o ile podlegało ono zasadniczo zajęciu przez władze aprowizacyjne.

3) Jeśli zwierzęta te nie podlegają obowiązkowi oddania do urzędów aprowizacyjnych, to w takim razie właściciel może sprzedać je odnośnym hurtownikom.

POWOLANIE MŁODZIEŻY

Z ROCZNIA 1943

Vichy. — Młodzież męska, urodzona w roku 1923 — podlega powołaniu do „Chantiers de Jeunes” na 8-miesięczny okres — według następującego porządku: urodzeni w czasie od 1. I. 1923 do 30. 4. 1923 — 1 marca br.; — ur. w czasie od 1. 5. do 30. 9. 1923 — na 1 lipca br.; — ur. w czasie od 1. 10. do 31. 12. 1923 — na 1 listopada br.

JUTRO:

ROŚNIE MŁODA PLASTYKA

QUO VADIS?

— 101

wpadł między nas, którzyśmy czekali za sceną, jak spity, wolał: „czemże są wszystkie triumfy wobec tego mego triumfu?” A tam holoła ciągle jeszcze wyla i klaszka, wiedząc, że wykłaska, że sobie łaskę, dary, biesiadę, bilety loteryjne i nowe widowsko z Cezara-blazna. Ja im się nawet nie dziwie, że klaszka, bo tego dotąd nie widziałem. On zaś powtarzał co chwila: „Oto, co Grecy! Olo, co są Grecy!” I zdaje mi się, że od tej chwili jego nienawiść do Rzymu wzrosła jeszcze. Swoją drogą, do Rzymu wysłani zostali umysłni goncy z doniesieniem o triumfie i spodziewamy się w tych dniach doniesienia o senackim Zarządzie pierwszym wystąpieniu Nerona zaszła tu dziwny przypadek. Oto teatr zawałił się nagłe, ale wówczas, gdy ludzie byli już wyszli. Byłem na miejscu wypadku i nie widziałem, by wydobyto choć jednego trupa z pod gruzów. Wielu, nawet między Grekami, patrzył na to, jak na gniew bogów za spowieńwanie cesarskiej władzy, ale on, przeciwnie, twierdził, iż tu jest łaska bogów, którzy mają w widocznej opiece jego śpiew i tych, którzy go słuchają. Stąd ofiary po wszystkich świątyniach i wielkie dziełczynienia, dla niego zaś nowa zachęta do podróży do Achai. Przed kilku dniami mówił mi jednak, iż ból się, co na to powie lud rzymski i czy się nie wzburi, tak z miłości dla niego, jak z obawy o rodzinawictwo zbroja i ligryzka, któreby go mogły w razie dłuższej nieobecności Cezara ominąć.

Jedniemu jednak do Benewentu oglądał szewskie przepychy, z którymi się popasze Watyniusz, a stamtąd, pod opieką boskich braci Heleny, do Grecji. Co do mnie, zauważyłem jedną rzecz, że gdy się jest między szalonymi, staje się także szalonym, a co więcej, znajduje się pewien urok w szaleństwach. Grecy i podróż w tysiąc cytr. Jakis triumfalny pochód Bakcha, wśród uwiecznionych w zieleni mirty, w liście winogrodu i w wiolekach nim i bachanek, wozu zaprzężone w tygrysy, kwiaty, trzcin, wieniec okryty, ewel muzyka, poezja i Hellada klasyczna, wszystko do brze, ale my tu żywny jeszcze śmielesz zamysły. Czemże nam się stworzyć jakieś wschodnie bajeczne imperium, państwo palm, słońca, poezji i zmienionej w sen rzeczywistości i zmienionej w jedną rozkosz życia. Czemże nam się zapomnieć o Rzymie, a waga świata umieścić gdzieś między Grecją, Azją i Egiptem, żyć życiem nie ludzi, ale bogów, nie znać, co to powszechność, błąkać w złotych gajach pod cieniem purpurowych zagłaj po Archipelagu, być Apollinem, Ozyrysem i Baalem w jednej osobie, rżewieć z żorzą, złożyć się ze szonkiem, podłożyć i śmierać, a w nim pod pozorem poety siedzi lichy kapryśnik, głupowaty furman i piaski tyran. Jakos tymczasem daliśmy ludzi, gdy nam w jakimś

TO I OWO

Z ŻYCIA BEETHOVENA

Sławy kompozytor Beethoven nie cierpiał, gdy go ktoś zmuszał do gry, a zwłaszcza wtedy, gdy nie był do tego usposobiony. Zdarzyło się, że raz pewnego był zaproszony do jednego z magnackich domów na wielkie przyjęcie. Gospodarze i goście tak go prosili i nalegali, żeby coś zagrał, iż wreszcie rozłoszczony podszedł do fortepianu. Zgromadzeni z wielkim zainteresowaniem spoglądali na muzyka, który po uderzeniu zaledwie pierwszego akordu, zawołał z niechęcią:

„Ależ ten akord jest całkiem rozstrojony!”

I mówiąc to, wyciągnął z kieszeni klucz do nacagania strun, który zawsze przy sobie nosił i z pedanterią zabrał się do strojenia każdego poszczególnego tonu. Tymczasem przyjęcie dobiegało do końca. Goście pomalutką zaczęli wychodzić. Beethoven ukłonił swą pracę, po czym wziął również kapelusz i wyszedł z domu, nie zagrawszy ani jednego taktu.

PRZEMYSŁ FILMOWY WE FRANCJI

Vichy. — Mimo licznych ograniczeń, dotyczących produkcji filmowej, przemysł filmowy wykazuje również w tej dziedzinie znaczne wysiłki. Chociaż za sadniczo filmy, które kosztują ponad 8 milionów, nie mogą pokryć kosztów produkcji z samego wyświetlania w metropoli, to jednak szereg nowych taśm nakręcono przy większym nakładzie pieniędzy, jak np. „Pontcarra” za 12 milionów fr., „Fièvres” za 14 milionów, „Le Visiteurs du Soir” za 20 milionów a nawet zapowiadano nową wersję „Cyganerii” (Vie de Bohème) za 30 milionów (w toku nakręcania).

Dlatego też dobiera się takich tematów, które mogłyby zainteresować zagranicę — świat po wojnie, a zamiast — aktualności, daje się obrazy historyczne, fantastyczne i t. p.

Warto dodać, że obroty kin francuskich wyniosły w r. 1942 ponad dwa miliardy fr., czyli pół miliarda więcej, niż w roku 1938.

SPRAWY BIEŻĄCE

Natchnienie?...

Do głowy cisną mi się różne tytuły, tak że naprawdę nie wiem, który z nich wybrać i dla pewności podaję — wszystkie: „Gdyby Arct sprawdził w swoim słowniku”... albo „Sekretarz redakcyjny chciał się upewnić”, a może raczej: „Chciał się upewnić” lub „Zanim się ukaże nowe wydanie”, czy wreszcie: „Można już teraz zwrócić na to uwagę”. Zostawiam Czytelnikom i Czytelniczkom wolny wybór nagłówka. O co chodzi właściwie? O to że w artykule napisanym szereg lat temu w jednym z ówczesnych dodatków Wiarusu Polskiego, które, mimochodem zauważywszy, były takich rozmiarów co dzisiejsza gazeta, tak że gospodyniom — skromnie przemierzając sprawę treści — nie brakowało papieru, radziłam rodzicom aby nabyli do domowej biblioteki **Mały słownik języka polskiego** Michała Arcta, a by móc w nim znaleźć objaśnienie nieznanym wyrazom i tym sposobem wzbogacić zasób wyrazów i zyskać możliwość objaśnienia dzieci, gdy będą chciały poznać znaczenie nieznanych słów. Kto z rady tej skorzystał, mógł się dowodnie przekonać, jak dalece można przy pomocy takiej podręcznej książeczki zwiększyć zakres swoich wiadomości i ułatwić dzieciom naukę.

Otóż niedawno temu zajrza-

Odpowiedzialność gminy za strajki

Vichy. — Sąd apelacyjny w Nancy wydał charakterystyczny wyrok w doniosłej sprawie zajęcia fabryki przez strajkujących robotników.

Wielka pralnia w Thion-les-Vosges musiała zawiesić swą pracę w czasie od 14 do 21 września 1936 roku na skutek okupacji robotniczej lokali, należących do tych zakładów, a co za tym idzie — przerwania pracy, co w dalszym wyniku dało zepsucie części bielizny, środków i narzędzi do prania i t. p.

Pralnia zaskarżyła gminę, jako odpowiedzialną za szkody, ale sąd w Epinal odrzucił powyższe żądania dyrekcji zakładów, która też zgłosiła odwołanie do Sądu Apelacyjnego w Nancy. Ten ostatni skazał gminę Thion-les-Vosges na wypłacenie zakładom 283.859 fr. tytułem odszkodowania za zniszczone produkty i t. p.

Równocześnie dyrekcja firmy wniosła podanie o wypłacenie jej sumy 403.490 fr. tytułem

DEKLARACJA ZAPASÓW BUTELEK

Vichy. — Wszelkie kupcy, handlarze starzyzny, właściciele sklepów z naczyniami i t. p. — posiadający na składzie jakiegokolwiek butelki — winni złożyć odpowiednią deklarację w urzędzie O.C.R.P.I., przy 273, rue Vendôme, w Lyonie. Posiadane przedmioty tego rodzaju nie mogą być odtąd sprzedawane na wolnym rynku, lecz powinny być przechowywane do dyspozycji władz gospodarczych.

POPRAWA APROWIZACJI FINLANDII

Helsinki. — P. H. Ramsay, fiński minister aprowizacji, przybył do Kopenhagi w drodze powrotnej z Berlina, gdzie przeprowadził dłuższe rokowania na temat zaopatrzenia w żywność swego kraju. Wyniki tych obrad nie zostały ogłoszone, ale naogół mają być pozytywne.

Według oświadczeń attaché prasowego poselstwa fińskiego w Sztokholmie — położenie żywnościowe Finlandii jest w tym roku znacznie lepszym, niż w roku ubiegłym, głównie dzięki importowi różnych produktów z Rzeszy i Danii. Przydział chleba wynosi po 200 gr. dziennie na osobę, a tłuszczu po 400 gr. miesięcznie (zamiast 150 gr. do jesieni ub. r.).

Apel „gauleitera” Ukrainy

Berlin. — Na łanach „Deutscher Zeitung der Ukraine” ogłosił apel „do wszystkich Niemców” Ukrainy gauleiter i komisarz Rzeszy Erich Koch. Apel ma przede wszystkim na celu wezwanie do poczynienia największych wysiłków, aby z głębi ukraińskiej, przemysł i gospodarkę tej ziemi wydobycie tylko jest możliwe. Komisarz Rzeszy ogłasza dalej, że z Ukrainy wysłano do Rzeszy 4.000 pociągów z żywnością, aby zapewnić wyżywienie ludności Niemiec. Apel nie podaje ilości wagonów, z jakimi składają się poszczególne pociągi, ani też co zawierały przesyłki.

Z innych jednak doniesień wnioskować można, że transporty zawierały począwszy od żywego bydła aż do zboża — wszystko, co może wyprodukować gospodarstwo rolne. Koch mówi dalej w swym apelu: „Jeżeli w tej wojnie był prawdziwy punkt zwrotny, to były to bitwy pod Huniami, Kijowem i Rosławem, które Niemcy oddali w posiadanie bogatej ziemi ukraińskiej z ich bogactwami żywnościowymi i surowcami”.

Dopiero po zdobyciu Ukrainy są Niemcy (a wraz z nimi Europa) ostatecznie zabezpieczeni przed blokadą i najostrożniejsza bron Angli straciła przez to swe znaczenie. W przeciwnym razie, prowadzenie wojny pod kierunkiem Adolfa Hitlera wyznaczało co uczynić z Ukrainą.

„Muszą przetrwać czasy — mówi dalej apel — gdy krew niemiecka przelewała nadzwyczajnie w imię fanatyzmu. Naszym świętym obowiązkiem jest troszczenie się o to, by poświecić krew młodych mężczyzn niemieckich, przelewać tu na Wschodzie, przynosić owoce dla naszych dzieci i wnuków. Groby żołnierskie na Ukrainie wzywają nas do pracy dla Niemiec”.

„Zarząd cywilny, wprowadzony przez Hitlera na tym obszarze, ma jeden tylko wielki cel: dostarczyć żołnierzom tego, czego potrzebują oraz oddać do dyspozycji kraju dodatkowe ilości środków żywnościowych, surowców i sił roboczych, do których naród niemiecki ma prawo i które są konieczne do wywołania ostatecznego zwycięstwa”.

„Dla tego celu pracowało na Ukrainie w roku ubiegłym. Podawanie dokładnych cyfr nie le-

Wielkie schrony w Hawrze

Vichy. — Zarząd miejski postanowił przystąpić do budowy wielkiego schronu — tunelu koło wybrzeży morskich. Dwie galerie podziemne mają się spotkać na poziomie 40 metrów pod powierzchnią. Roboty posuwają się szybko naprzód i pozostało jeszcze do przekopania tylko 150 m. Ludność Hawru będzie mogła tu znaleźć należytą osłonę przed ew. bombardowaniami powietrznymi.

ZWIĘKSZENIE CEN NA ŚWINIE

Vichy. — Na mocy decyzji p. Ministra Rolnictwa i Aproxacji, cena tustych wieprzów została podwyższona z 16 fr. do 25 fr. za kilo, by hodowla tych zwierząt lepiej się opłacała rolnikom, którzy poza tym zostali wezwani do bardziej regularnego dostarczania mięsa do urzędów aprobowanych, by umożliwić należyte dożywianie ludności miejskiej.

Jak się żywi Paryż?

Paryż. — Paryż, a raczej okręg paryski, posiadają żywną glebę. Odpowiedzialnym za wyżywienie Paryża jest obecnie p. Gauthier, który chciałby, aby stolica była samowystarczalną. Jest to zadanie trudne do rozwiązania.

HUMOR

Wzięcie zamiast żony
Mr. Sidney nie płacił alimentów należnych żonie i ostatecznie zalegał na 35 funtów.

Sędzia: — Dlaczego pan nie płaci?

Mr. Sidney: — Czas są ciężkie, o robotę trudno, whisky szalenie drogie.

Sędzia: — Będzie musiał skazać pana na więzienie.

Zacna pani Sidney: — Jeśli on zechce wrócić do mnie, Sir, to ja mu daruję te 35 funtów.

Sędzia: — Słysz pan? Co pan na to?

Mr. Sidney z pospiechem: — O nie, Sir, proszę mnie wystrącić do więzienia.

No i poszedł. — Na trzy miesiące.

Wojska Połudn.-Afrykańskie

Kap. — Podczas ostatniego posiedzenia senatu Związku Południowej Afryki uchwalili większością 74 głosów na 6 — projekt marsz. Smutsa, dotyczący upoważnienia rządu do ewtl. wysłania wojsk poza kontynent afrykański. Wniosek ten został przednio uchwalony przez izbę reprezentantów większością 75 głosów na 49.

DLA GOSPOSI

Garbowanie skórek króliczych

Do garbowania wszelkiego rodzaju skór konieczny jest alun; w aptekach jest podobno również do nabycia preparat zastępczy.

O ile skóra nie jest świeża — należy ją wprerw wymoczyć przez 24 godzin. Odciać części pokrywające poprzeczno głowę, ogon i łapki.

Rozciągnąć skórę na desce, włosiem na dół i usunąć nieostrym nożem ślady tłuszczu i krwi. Następnie zanurzyć skórę w następującym znieczulaczu: na 10 litrów wody — 10 gr. soli, 400 gr. alunu.

Potrzebne jest 10 l. wody na skórę kozłą lub baranią, przy czym woda powinna być ciepła do 30 st. Pozostawić skórę w wodzie przez 2 doby, a po wyjęciu wyjąć ją, rozciągnąć na desce i suszyć w cieniu.

Dla zmniejszenia skóry należy często w czasie suszenia trześć ją rękami — podobnym ruchem jak się naciera mydłem bieleżną do prania. Następnie docierać skórę

pumeksem i usunąć pozostałe włókna. Po wysuszeniu natrzeć skórę gliceryną, zwinąć ją i pozostawić przez dwa dni, po czym powtórzyć te same zabiegi, tak długo, dopóki skóra nie stanie się zupełnie miękka.

Natrzeć białe skóry talkiem, ciemne — przesianym popiołem, wybić, wyczesać włosie. Dobrze wybić na powietrzu.

„Quenelles” z kartofli

50 gr. kartofli, 200 gr. maki. Ugotować obrane kartofle, przepuścić przez młynkę, posolić i popieprzyć, po czym wyrabiać z mąką na desce. Po wyrobieńiu podzielić na paski grubości cygara, pokrajać na kawałki, odstawić na godzinę do ostudzenia i gotować we wrzącej solonej wodzie przez 15 minut. Wymoczyć je szumówką i wysuszyć nieco w piecu.

„Quenelles” należy ułożyć na płastrach gotowanego, wołowego mięsa i polać sosem pomidorowym.

Można je również posypać bułką tartą i ubrać nimi półmisek ze szpinakiem, względnie podać oddzielnie z sosem z kaparów.

Łatwe cukierki dla dzieci
Szklanka cukru, szklanka miodu, łyżeczka kakao lub dwa małe kawałki czekolady; zmieszać wszystko razem na ogniu aż do gęstości, wylać na wysmarowaną tłuszczem blachę i pokrajać w małe kwadraty.

Plany na palcach
od obierania jarzyn należy dobrać natrzeć octem, po czym wytrzeć dobrze i dopiero obmyć wodą.

Przydział produktów mydlanych

Vichy. — Przydział produktów mydlanych i pochodnych (détergifs) ustalono w ten sposób:

1) Potrzeby ogólne:

a) znaczek Nr. 1 — wszelkie kategorie konsumentów — po 100 gr. mydła toaletowego lub po 100 gr. mydła do mycia się, lub też po 37,5 gr. mydła szarego;

b) Znaczek Nr. 2 — kategoria „E” — po 187,5 gr. mydła szarego lub 620 gr. produktu pochodnego (détergifs au savon), a dla kategorii J-1 po 250 gr. produktu pochodnego lub 75 gr. szarego mydła;

c) Wszelkie inne kategorie spożywców — po 120 gr. pochodnego produktu (za dwa znaczki Nr. 2 razem można otrzymać po 250 gr. tego produktu) lub po 37,5 gr. szarego mydła.

2) Potrzeby zawodowe:

a) cała porcja wynosi — 100 gr. mydła toaletowego lub 100 gr. mydła zwykłego do mycia się lub też 37,5 gr. mydła szarego;

b) pół porcji wynosi (do prania bielizny) — po 37,5 gr. szarego mydła lub po 120 gr. produktu

POSTĘP SPOŁECZNY

W XVIII wieku, kiedy pańszczyzna jeszcze ogólnie istniała w Europie, tacy ziemianie jak: Winiarski, Jabłonowski, Zamoyński, Przebendowski, Poniatowski, Brzostowski, Czartoryski, Lubomirski, Stanisław Kostka Potocki i Jacek Jezierski — dobrowolnie znieśli pańszczyznę na swych majątkach.

CO PISZE PRASA?

Wytwórnice spółdzielcze w Chinach...

„Au Travail”:

„Jednym z ciekawych wyników wojny na Dalekim Wschodzie jest nadzwyczajny rozwój wytwórnictwa spółdzielczego w Chinach. Powstały one na skutek ewakuacji przemysłowej dzielnic zajętych przez wojska japońskie. Ciekawe jest również krzewienie innego rodzaju kooperatywy, t. zw. „kooperatywy uchołdźczych”, mającej na celu zatrudnienie uchołdźców i ofiar wojny. Organizacja tych spółdzielni jest bardzo demokratyczna i przypomina dawne wozy chińskie. Rozrost ich jest tak wielki, że są one w stanie dostarczać tkanin, obuwi, mydła i papieru na dużych obszarach Chin. Czang-King, aprobowując równocześnie armię w koce wojniarskie”.

Skoki giełdowe „Documents Français”:

„Następujący fakt daje wiele do myślenia: tylko we Francji daje się zauważyć szalony pęd do spekulacji giełdowej. Paryż operuje mnożnikiem 3,8, potestawiając znacznie w tyle Brukselę — 2,5. Amsterdam, Zurych i Sztokholm wykazują zaledwie mnożniki: 1,3, 1,2 i 1,1. Mediolan — 2, a Berlin — 1,6. Co się tyczy dwu innych placówek międzynarodowych, branych pod uwagę narównie z Paryżem przed wojną, jakimi są Londyn i Nowy Jork, mnożniki ich spadły w stosunku do 1939 r. dając 0,9 dla Londynu i 0,8 dla N. Jorku. Czy podobnym jest, aby po wojnie, bez względu na jej wyniki, Francja mogła odosobnić się od reszty świata i poszczycić się kwitującym stanem przemysłu, rozdając duże dywidendy, podczas gdy gdzieindziej sytuacja przedstawia się będzie śródni lub całkiem złe? Czy można przypuszczać, aby grupa angielska straciła na tyle głowę, by nie zdawać sobie sprawy z przelotnego stanu rzeczy?”

Wagony „transsyberyjskie” będą miały 6 m. szerokości

Paryż. — Projekty rozbudowy sieci drogowej i kolejowej po wojnie — są coraz bardziej aktualne. Jeden ze specjalistów kolejowych, Dr. Wine, przygotował np. projekt przemiany kolejki transsyberyjskiej. Dla przyspieszenia ruchu na tak znacznej odległości i dla zwiększenia możliwości transportowych (osób lub towarów) przewiduje on poszerzenie odstępu między szynami do 4 metrów, budowę wagonów o szerokości 6 metrów, a o długości 40 m. i wysokości 2 m. 80.

Oczywiście wagony osobowe będą wyposażone we wszelkie urządzenia komfortowe i będą przypominały raczej parowce transatlantyckie, niż wagony syberyjskie. Lokomotywy będą też znacznie większe, o sile do 20.000 koni parowych. Obecny przejazd z Moskwy do Władywostoku trwa 14 dni dla pasażerów i co najmniej 24 dni dla towarów, podczas gdy — po wprowadzeniu powyższych zmian — można będzie skrócić ten czas odpowiednio do 5 i 10 dni.

W kilku wierszach

Rzym. — Hr. Ciano, b. minister spraw zagranicznych Italii, został mianowany ambasadorem Włoch przy Watykanie.

ALGER. — Eks-generał Giraud posiada nowy tytuł — naczelnego wodzów wojskowych i cywilnych Północnej Afryki Francuskiej.

MADRYT. — Zaprzeczono tu oficjalnie i głosom o ew. podróży generała Franco do Lizbonu. Równocześnie komunikat ministerstwa spraw zagranicznych kategorycznie demantuje pogłoski o ew. spotkania naczelnika Hiszpanii z p. Churchill'em.

LYON. — W ratuszu miejskim odbyło się przyjęcie na cześć p. Balabanowa, posła Bułgarii we Francji oraz jego małżonki.

VICHY. — Z Lyonu, Lille i Avignonu wyruszyły do Rzeszy nowe transporty robotników francuskich.

MARSYLIA. — W Maillane zmarła w wieku lat 86 żona poety Fryderyka Mistrala, na skutek zapalenia płuc.

LONDYN. — Przedwiduje się ogólne debaty po deklaracji, jaką złoży niebawem p. Churchill na temat położenia w Afryce Północnej i Trypolitanii.

HELSINKI. — Prezydentura p. Ryti ma się skończyć zasadniczo 28 b. m., ale koła polityczne stolicy francji przypuszczają, iż zostanie on prawdopodobnie wybrany ponownie.

ALGER. — Eks-generał Nogues był przedmiotem zamachu grupy tubylew, ale szczęśliwie uniknął ich kul. Kilku napastników ujęto i rozstrzelano.

SOFIA. — Zarządzone mobilizację wszystkich inżynierów, techników i architektów bułgarskich, nie zajmujących stanowisk urzędowych.

LYON. — Za rozpowszechnianie fałszywych znaczków na cudzie — skazano 20 osóbników na różne kary grzywny i więzienia.

SAINT-ETIENNE. — Wykryto afery kradzieży znaczków włókienniczych z biura zaopatrzeniowego i aresztowano kilka urzędników.

BRIOUDE. — Rozpoczęto już sezon polowań łososi, przy czym jeden z rybaków złowił okaz, ważący około 10 kg.

TULUZA. — Z inicjatywy miejscowego prefekta i robotnicy i pracownicy poszczególnych przedsiębiorstw zamierzają wspólnie uprawiać działki leżące odległymi ziemi — dla produkcji jarzyn.

ANNECY. — Do dep. Haute-Savoie przybyło 933 dzieci z Dunkierki i Valenciennes oraz okolicznych gmin. Dale ci te pozostaną w okolicy Annecy do końca działań wojennych.

NIMES. — Ujęto niej. E. Joseph, zastrępcę kierownika stacji, pod zarzutem kradzieży paczek żywnościowych i sprzedawania ich zawartości.

NEAPOL. — Kolo dworca w Pozorini nastąpiła katastrofa kolejowa, przy czym było 60 rannych.

BARCELONA. — Zarząd miejski uchwalił nowe kredyty, a sumie 600.000 peset, na budowę tu lotniska.

HAGA. — Na zlecenie komisarzy Rzeszy, p. Mussaert, dowódcy partii narod.-socialistów w Holandii, utworzył nowy rząd, składający się wyłącznie z członków tego stronnictwa.

BERLIN. — W ciągu stycznia straty lotnictwa sołuszkow wynosiły 630 maszyn, z czego 238 — nad Rzeszą.

TOKIO. — Premier Japonii podkreślił, iż „chińska polityka Tokio nie uległa żadnej zmianie, gdyż Japoncy pragną tylko wyzwolić swych braci rasowych — Chińczyków — z pod wpływu angielskich na Dalekim Wschodzie”.

OGŁOSZENIA

Zgłaszający się na ogłoszenia winni wnieść do listu kopertę ofrankowaną wówczas, gdy w rachubę wchodzi przekazanie listu.

RÓŻNE

Poszukiwane

mężczyzny lub kobiety w starszym wieku do pomocy w gospodarstwie. Daje całkowite utrzymanie, wynagrodzenie według umowy. Oferty kierować należy: Bernasik Kazimierz, a la Maison Rouge par Chambreret (Corrèze). (N 881...)

Visa O.R.T. N. 3746.

Czytelników

zamieszkałych w Szwajcarii prosimy zwracać się we wszystkich sprawach związanych z „Wiarus Polski” do naszego przedstawiciela pod następującym adresem:

Mr. Dr. Liberek
Chamblandes-Dessus N° 33 b.
LAUSANNE — Suisse.

Tam również można uskutecznić wpłatę za prenumeratę naszego pisma, która wynosi:

na 1 miesiąc 3 fr. szwajc.
„ 3 miesiące 8 fr. szwajc.

Od Administracji

Czytelników naszych zawiadamiamy, że

„Wiarus Polski”

nie prowadzi

księgarni,

to też zwracanie się do nas po książki, słowniki, listowniki, mapy, seriaty i t. p. jest bezcelowe. Na terenie Francji nieokupowanej księgarnia polska nie istnieje, przeto i adresu do ogólnej wiadomości podać nie możemy.

Mamy tylko na składzie książkę, wydaną własnym nakładem, pod tytułem: „ZBIÓR NOWEL I POWIEŚCI”.

Imp. de la PRESSE LYONNAISE
16, rue de la Charité, LYON (Rhône).
Le gérant: E. BOUCHER.